

Березанська сільська рада

Березанська сільрада має свою історію, самобутність і цікавих людей, що є невід'ємною частиною Біляївського району. До складу Березанської сільради входять села Березань, Важне, Доброжанове, Дослідне, Курган та Петрівське.

Спочатку землі нинішньої сільради, як і все Придністров'я, входили до складу Тираспольського повіту. А з 1825 року стали частиною новоствореного Одеського повіту. Після створення Василівської дачі (так в народі називався маєток графа Панкєєва, рештки якого зараз знаходяться на території с. Василівка), ці землі відійшли у володіння графа Панкєєва, і залишалися там до 90-х років XIX століття. У 1896 вони відносились до Мангеймської волості. Перші населені пункти – село Доброжанове і хутір Вакаржани (старожили називають його Руська Акаржа, або просто Акаржа) в середині позаминулого століття.

У 1896 році в хуторі Вакаржани було вже 52 двори з 313 жителями, а в Доброжановому – 23 двори і 136 жителів. При селі Доброжановому був хутір Константино-Дар'ївка з 13 жителями, а при Вакаржанах – хутір Чумацька Балка, в якому було 2 двори і 29 жителів. Жителі ці хуторів були кріпаками і ледве животіли. Житлом слугували землянки. Після скасування кріпацтва вони брали в оренду невелику площу землі (до 100 десятин). При продажі землі новому землевласнику переходили і хутори. При одному з чергових продажів новий власник вирішив знести хутір Вакаржани. І лише повстання і опір його жителів зірвали ці плани.

На початку XX століття виник хутір Дубинівка (Дубіно). Але подальшого розвитку це поселення не отримало) кількість жителів зменшувалась. Так у 1916 році в селі Доброжановому був уже 21 двір і 123 жителі. До 39 зменшилась кількість дворів і 214 – жителів на хуторі Вакаржани. В Дубинівці було 9 дворів і 56 жителів. Хутора Вакаржани і Дубинівка в цей час відходять до складу Миколаївської (Фрейдентальської) волості. Приблизно цього ж часу бідні виходці і Великого Дальника засновують хутір Важне.

Такі населені пункти, як Березань, Ново-Біляївка, Петрівське та Дослідне виникають вже після повного затвердження радянської влади. Радянська влада в усіх населених пунктах майбутньої Березанської сільради була встановлена, з деякими проміжками у часі, в січні 1918 року, як і в усьому Біляївському районі. А остаточно затвердилась в лютому 1920 року. З приходом нової влади починається і новий адміністративно-територіальний поділ, в районі створюється ряд нових сільських рад. Так у 1923 році була створена Карлстальська сільська рада (Карлсталь – це теперішня Широка Балка, яке до ВВВ було німецьким поселенням. Німці називали його Шеленберг, що в перекладі і означає широка балка, а народ Карлсталь називав на свій лад - Кристал), до складу якої увійшли хутори Доброжанове, Вакаржани, Дубинівка і Важне. В цій сільраді проживало тоді 683 чоловіки. Населення складалось в основному з трьох національностей: українців, росіян і німців. В одній із своїх статей краєзнавець Біляївського району В. Ф. Резник стверджує, що основною розмовною мовою була російська (Доброжанове) і українська. Але старожили розповідають, що до самої Великої Вітчизняної Війни в школах і на вулицях Карлсталя та Доброжанова лунала німецька мова. Наприклад, Кухаренко Олександра Пилипівна (до заміжжя Шляховська) народилась в 1927 році в Доброжановому розповідає, що в школі предмети викладалися на німецькій мові, вона вільно нею володіла, і зараз ще трохи розмовляє німецькою, але писати ні українською, ні російською не вміє.

Радянська влада обіцяла землі безземельним селянам. Обіцянка була стримана. Після Жовтневої революції безземельні селяни сіл Яськи і Біляївка одержали наділи землі на території теперішньої Березанської сільради. І почали закладати нові села.

Так у 1924 році виникли населені пункти Березань і Ново-Біляївка. Понад 40 сімей переселилися в Березань з Ясьок. Першими поселенцями тут були сім'ї Маренченків, Левенців, Федоренків. А близько двох десятків сімей з Біляївки засновують Ново-Біляївку. Їх прізвища і досі можна зустріти – це Литостанські, Підмазки, Бринзи, Ройбули. Вихідці з Ясьок назвали свій хутір Березань, тому що перше масове переселення незаможників припало саме на борень місяць. Нова економічна політика держави (славнозвісний НЕП) передбачала розв'язати проблему безземелля селян шляхом збільшення земельних ділянок. У наших краях на кожного члена родини відводилося 2,5 десятини землі. Тому й не випадково, що першими на наші землі виїхали багатодітні родини, де було по п'ять – шість душ дітей. Але життя не було солодким. Часи жорстких революційних змін, громадянська війна, сувора засуха 1922 року, перетворила ці безкраї лани у цілину. Першим поселенцям довелось розкорчовувати багато річні бур'яни, щоб поступово поля стали родючими. Ще однією проблемою у необжитому степу виникли з нестачею води. Її доводилося возити з с. Великого Дальника та с. Вигоди. Набагато ближче було би брати воду в с. Важне, але хазяїн хутора Башта заборонив брати воду з його криниць і навіть водойм. Отже з тимчасовим житлом, вручну копали криниці, дамби і вже тоді постійне житло.

О цій же порі відбуваються нові зміни у територіально-адміністративному поділі. Так хутір Ново-Біляївка, в якому було 27 дворів з 154 жителями, відійшов до Біляївської сільради. До Яськівської сільради відійшли хутори Березань з 33 будинками і 166 жителями і Жовтень, де було 15 будинків і 85 жителів. До новоствореної Вакаржанської сільради були включені хутори Вакаржани з 44 будинками і 230 жителями, Важний з 18 будинками і 97 жителям, Дубинівка з 13 будинками і 70 жителями, с.Доброжанове з 30 будинками і 122 жителями.

У 1926 році утворюється Березанська сільська рада, до складу якої вже у 1936 році входили всі нинішні населені пункти.

До 1927 року землі, на яких зараз розташоване село Петровське, належали поляку, пану Барановському. Його маєток знаходився на місті теперішньої будівлі ферми. З приходом радянської влади, не за малі гроші почав він розпродувати землі заможним німцям із Шеленбергу (теперішня Широка Балка). У Барановського, як у землевласника, мали робити якісь селяни. Тому, можливо, саме вони були першими жителями хутора, який називався по фамілії власника, Баранівській. Важко сказати зараз в яких відносинах Барановській був із радянською владою, але зі спогадів старожилів відомо, що ще їх батьки ходили у найми до нього. В середині 30-их років пан Барановський іммігрував до Польщі.

Можливо, Барановський добровільно віддав частину своїх земель Владі Рад. Куди, згодом, і були переселені безземельні селяни з Ясьок. В 27 році на хуторі зимували лише 7 сімей переселенців, інші хати буди збудовані лише до вікон. Деякі нащадки перших поселенців і досі живуть на цій землі. На приклад, спираючись на дослідження вчителя історії, мешканки нашого села, Самалюк Л. В., ми можемо сказати що 80 відсотків теперішніх жителів села є нащадками сім'ї Єфимових, одних з перших поселенців. Продивляючись історичні матеріали, у нас з'явилась гіпотеза, що багато теперішніх жителів Петровського є нащадками козацьких сімей із Турбаїв. Турбаї – звичайне полтавське село. Але його жителі в червні 1792 проявили акт непокори за панську несправедливість і на цілий рік захопили владу в Турбах. Звичайно, це не могло довго продовжуватись. За наказом Катерини II в квітні 1793

військовий загін був направлений до непокірних турбаївців. Був суд, найактивнішим бунтарям назначили смертну кару, потім замінили на довічну каторгу, 176 чоловік були публічно висічені. Наказом Катерини II всі турбаївці були виселені зі своїх земель на південь, частина сімей мала осісти у Біліявці, а частина у Яськах. Перечитуючи списки переселених турбаївців, зустрічаються знайомі фамілії: Оліфіри, Тарасенки, Берекети, Підмазки і багато інших. Можливо це все однофамільці, але ми можемо з великою долею вірогідності стверджувати, що і в нашому молодому селі живуть нащадки славних козаків.

У 30 роки був створений також радгосп ім. XVI партз'їзду. У 1932 році він мав 4320 га землі і 11 тракторів. Згодом на базі радгоспу створюється зональна сільського господарська дослідна станція. Активну участь у її організації взяв комуніст Гаврило Данилович Олефір. У 60 роки ця станція перейменована на селище Дослідне.

Формування нових населених пунктів припадає на період активного впровадження Радянською владою колективного хазяйства. Найбідніші селяни починають об'єднуватися у колективні господарства. Перше з них організоване незаможниками з селища Важного у 1921 році. Але після 1924 року артіль розпалась.

У роки масової колективізації колгоспи створюються у всіх селах сільради.

В Березані з 7 господарств (Важне, Нова-Біляївка, Жовтень, Дубіново, тощо) у 1927 році організувався сільгосп артіль «Червоний агроном», в Петрівському у 1929 році – колгосп «Незаможник», перейменований у 1931 році в колгосп іменин Петровського. Після цього хутір і отримав назву, яку несе й понині – Петрівське. Не легко проходила колективізація в Березані. Першим головою колгоспу був Петро Карпович Маренченко. Не всі жителі були згодні з політикою колективізації, колгоспному ладові намагалися нашкодити. Жорстоко поплатився сам голова колгоспу, йому у криницю підсипали отруту, отруїли всю худобу, лише дивом вижили члени сім'ї. Сам Петро Карпович став інвалідом та продовжував курувати колгоспом ще 18 років.

У 1931 році в селі Доброжановому було створено колгосп імені Будьонного. У 1930 році на землі хуторів Важний і Жовтень організується колгосп «Ударна Ленінська бригада», який у 1931 році об'єднався з «Червоним агрономом». В цьому ж році створюється сільгосп артіль в селі Вакаржани, який приєднується до колгоспу «Ударна Ленінська бригада» у 1953 році.

Колективізація на території Березанської сільської ради була в основному завершена в роки першої п'ятирічки. Але колгоспи були ще організаційно і економічно слабкими. Не було досвіду ведення колективного господарства, бракувало техніки. В неврожай 1932-33 років і помилки в хлібозаготівлі створили продовольчі ускладнення. Але уже у роки другої п'ятирічки урожайність зернових збільшується у двічі.

Але колгоспи були не єдиною сферою життя, яка розвивалась у Березанській сільраді. Населення було майже все не письменне. За для його освіти створюються школи, бібліотеки, клуби. Розвиток не обійшов стороною й побутову сферу життя. В населених пунктах Березанської сільради починають з'являтися –крамниці, медпункти, тощо. Наприклад, в Березані було зведено десятирічну школу.

Не легким було життя і жителів Петрівського. Вони жили в саманних мазанках під комишовими стріхами. Пісок і глину возили із Мандрива. Свої невеликі ділянки вони обробляли чим мали: конями, волами та, навіть, коровами. Врожай збирали косами та серпами, а молотили кам'яними катками та дерев'яними ціпами. Селяни були майже всі неписьменні. В 1929 в Петровському з'явилась перша хата-читальня, і

знаходилась вона на теперішній вул. Крупській. Діти в зимовий час відвідували початкову школу, яка знаходилась в звичайній сільській хаті (теперішня адреса вул.Петровського 20). Першу вчительку звали Дарія Пилипівна. Зі спогадів Стенгач Євгенії Артемівни можемо представити як виглядала тодішня чотирирічна школа: «У навчальному закладі було чотири класи (аудиторії) і коридор. В одному класі стояло два ряди парт для двох класів. Вчилось в кожному класі від 14 до 17 учнів». Коли почалась Велика Вітчизняна Війна і село було окуповано румунами Дарії Пилипівни не стало. Що з нею трапилось Євгенія Артемівна не пам'ятає (можливо її вбили).

В наприкінці 30-их років Петровське було відділенням Жовтнянського колгоспу і називалася артіль ім. Жданова, першим головою артілі був Гарбузов. Почали з'являться трактори. Був побудований льодник для зберігання продуктів. У 1937 році зернові колосові культури були зібрані тільки машинами. Був побудований один корпус ферми для корів, свинарник та конюшня. В 1936 році село Петровське входить до складу Березанської сільської ради. В 1940 році головою колгоспу став Ройтман Михайло Михайлович. Але вже через рік, коли почалась Війна, він втік. В післявоєнний період колгосп називається ім. Хрущова. У 1952 році до нього приєднується колгосп села Доброжанового і це господарство стало носити назву «Прогрес». В 1967 році, на честь 50-річчя с дня Жовтневої Революції, господарство перейменували в «50-річчя Великого Жовтня».

Історія зберегла для нащадків імена перших будівничих села Березань:

- І.Вітчук
- І. Борисов
- І. Федоренко
- І.Комарок
- Г. Іванов
- С.Клименко
- І.Киржай
- М. Гриневич

В кожному селі проводилась важка, але важлива робота по ліквідації неписьменності і підвищення культурного рівня. В кожному селі працювали школи лікнепу, відкривалися початкові школи, клуби, бібліотеки, з'явилися кінопересувки. З села Ново-Біляївка вийшла солістка Київського театру опери і балету Лариса Руденко (Бринза). Відкриваються медпункти.

Вся ця величезна робота проводилась під керівництвом комуністів і комсомольців. Перший партійний осередок виник в Березані в 1925 році з трьох комуністів. Серед них були: Іван Степаненко та Петро Д'яченко. У 1937 році в колгоспній партійній організації було дев'ять комуністів, в зональній станції-8. В решті сил були поодинокі члени.

Згодом партійні організації вирости і кількісно і якісно. Так у 1962 році в парт. Організації колгоспу «Ударна Ленінська бригада» було вже 26 комуністів. В колгоспу «Прогрес» - 29.

Перша комсомольська організація на чолі з Федором Поповенком була створена в Березані в 1927 році. А в решті сіл - з утворенням колгоспів.

Великі випробування випали на долю жителів Березанської сільської ради в роки Великої Вітчизняної війни. У другій декаді серпня 1941 року лінія фронту підійшла до меж сільради, територію якої захищала 25 Чапаївська дивізія зі штабом в селі Петрівському. Штаб знаходився на місці хати Шаповалової Марії Михайлівни, і був зруйнований під час бомбардування. Тоді загинув молодий офіцер, і його поховали поряд зі штабом. Він і досі там похований. 287 стрілецький полк дивізії обороняв село Доброжанове, а 31 стрілецький полк - село Петрівське, їм на допомогу був відправлений загін моряків, другий дивізіон 69 артполку і батарея 121 гаубичного артполку. Противник взяв Доброжанове, 20 серпня – Петрівське і Вакаржани. Багато людей було евакуйовано в село Мандриво. Але козаки третього кав полку вибили ворога з Вакаржанів. Тут оборону зайняв третій батальйон 26 прикордонного полку. З 20 по 23 серпня 161 стрілецький полк 95 Молдавської дивізії веде жорстокі бої біля сіл – Ново-Біляївка і Березань. Кілька разів противник брав село і знов був вибитий з нього. В одному з боїв невідомий моряк, коли у нього закінчилися патрони взяв ручний кулемет за ствол і, розмахуючи ним, пішов на ворогів, на зустріч загибелі.

З 23 серпня по 2 вересня тривали тяжкі бої поблизу хуторів Жовтень, Важний, Дубинівка. 4 вересня 90 стрілецький полк 95 Стрілецької дивізії залишив Вакаржани. Настала тяжка пора окупації.

Село Петрівське було окуповане румунськими загарбниками. На місці школи вони зробили свій штаб, а на місці контори (теперішній магазин) зробили лазарет. Під час румунської окупації в центрі села з'явився цвинтар, де окупанти ховали своїх загиблих. Потім там ховали і радянських солдат. На початку 21 століття останки румунських солдат були ексгумовані і повернені на батьківщину. Згадують теперішні дідусі та бабусі, тодішні малюки, як вимушені були ходити в румунську школу, де всі предмети викладалися румунською. Ось як згадує ті часи Стенгач Євгенія Артемівна: «З Біляївки прислали «пана вчителя» (румуна). Він завжди одягав чорного капелюха та величезні ботфорти. Цей вчитель був досить суворий чоловік. Дуже часто всім класом стояли навколішки біля стіни, бив по руках за те, що не вміли рахувати та відповідати румунською мовою. Деяких моїх однокласників били головою об дошку, яка весь час перекручувалась. Про шкільну форму взагалі не було мови: ходили в постолах, а в зимовий час в гумових чунях. З одягу була лише спідниця (мати зшила власноруч) та светрик».

Звільнювали територію сільради з'єднання 28 гвардійського стрілецького корпусу генерал-лейтенанта Морозова С.І., 8 гвардійської армії генерал-полковника Чуйкова В.І.. 8 квітня 1944 року частини 39 гвардійської Барвінківської стрілецької дивізії звільнили села Петрівське і Березань. 79 гвардійська Запорізька стрілецька дивізія - село Доброжанове, а 88 гвардійська стрілецька дивізія вела бої за село Вакаржани. Знесилені та замордовані люди були раді бачити радянських солдатів, сміялися, плакали, на вулицях грала музика і співали. Дуже зворушливі спогади Кухаренко Олександри Пилипівни, яка під час війни працювала санітаркою і допомогла втекти з фашистського полону радянським солдатам. Згадує баба Шура ті світлі весняні дні, і бринить в очах сльоза «Коли наші підійшли до села, румуни і німці поспіхом почали тікати, кидаючи своє добро і те що награвували в нас, люди відчувши підтримку радянських військ вже й самотужки почали віднімати свої речі. Фашистам ніколи було чинити опір. Їм би скоріш

втекти, більшість з них тікали на конях тому багато з собою взяти не могли. Їх перестріли війська що йшли зі сторони Біляївки. Коли загроза вже була позаду наші села Доброжанове і Широка балка були схожі на квітники, тому що дівчата сяяли новими яркими, кольоровими сукнями, що були пошиті з покинутих ворожих парашутів».

На фронтах Великої Вітчизняної війни з гітлерівськими загарбниками билися 457 жителів сільради, 254 з них загинули смертю хоробрих. З села Березань на фронт пішли 130 чоловік, загинули 82 чоловік. До Петрівського не повернулося 30 воїнів. Ось прізвища загиблих:

- Войтенко І.І.
- Бондаренко П.І.
- Пустовойтенко П.П.
- Стенгач Н.Я.
- Кириченко І.І.
- Петренко Д.Ф.
- Кудря Н.А.
- Сукач Н.П.
- Москаленко В.П.
- Нипсулін Ф. Т.
- Цапко Н.Ф.
- Авдєєнко Н.І.
- Бритченко В.Н.
- Єфимов І.Н.
- Мазураш І.П.
- Маренченко В.І.
- Мунтян М.А.
- Ніколаєв І.І.
- Пружина Н.Є.
- Шляховій П.М.
- Ільченко І.І.
- Шаранданов А.І.

- Третяк Ф. В.
- Бондарнко С.Н.
- Маренченко І.І.
- Пантелеев М.В.
- Костін П.П.
- Шевченко Т.Т.
- Пружина І. С.

На обеліску слави в Петровському золотими літерами написані імена воїнів захисників та визвольників. Вони склали голови за свободи наших односельців. Слава і хвала:

- Афанасьєв Н. І.
- Балтабаєв А.
- Бурсаков М.Т.
- Данилов П.Ф.
- Кондрашов Н.С
- Лисаков К.А.
- Орловський Т.В.
- Гриненко В.П.
- Кацев Х.Я.
- Іванченко А.Ф.
- Чорний П.М.
- Фордман М.М.
- Цибульській Н.М.
- Дудка С.І.
- Кирильченко Г.І.

За мужність і відвагу всі воїни Березанської сільради були відзначені державними нагородами. В пам'ять про загиблих односельців і визволителів населених пунктів сільради встановлені пам'ятники, а в селі Березань споруджено меморіальний комплекс.

Залікувавши рани війни жителі Березанської сільради приступили до мирного будівництва. У повоєнний період село Вакаржани було перейменовано на Курган, село

Карлсталь - на Широку Балку, яка у 1981 році відійшла до новоствореної Мирненської сільради.

У 1960 році селище дослідної станції перейменовано на селище Дослідне. Рішенням облвиконкому №620 від 12 вересня село Нова-Біляївка об'єднане з селом Березань, а село Червоний Жовтень з селом Важним. У 1978 році в сільраді було вже 1114 дворів з 3573 жителями. В повоєнні роки в селах Березань і Петрівське поселилися переселенці з Київської та Рівненської областей.

З 1948 по 1962 роки головою колгоспу «Ударної Ленінської бригади» обиралась Шатохіна Марія Василівна. Вона доклала чимало зусиль аби відбудувати матеріальну базу господарства. Спільними зусиллями колгоспників було побудовано кухню, молоко пункт, льодник, тваринницькі приміщення, дитячий садок, тік. Відновлювалося садівництво, садили виноградники. За часи праці Шатохіної була завершена електрифікація села. Одним словом весь тягар післявоєнної відбудови випав на плечі цієї героїчної жінки.

В повоєнні роки почало відроджуватись і Петрівське силами жителів. Хоча спочатку було скрутно. 1946 рік виявився неврожайним, тому в 1947 був голод. Але всі хто працював у колгоспі получали пайки. В 1948 – 49 роках був дуже багатий врожай. «Не було куди зерно складати» - розповідає Козерюк Олександра Михайлівна, яка того часу працювала у колгоспі весовщицею. В 1948 заново були відбудований свинарник і ферма.

Збільшились основні фонди колгоспів, зміцнилась економіка, вирости врожайність і продуктивність тваринництва.

У складі колгоспу «Прогрес» розвивалося і процвітало село Петрівське. В 1959 році побудували нову контору на розі вулиць Центральної і Петровської. В 1960 році з'явилась 4-річна школа, дитячий садок 1972 році, медпункт. З 1970 року по 1974 рік працював в Петровському цех по переробці і виробництву поліетиленових виробів. В 1967 році свої двері відкрив новий Будинок Культури. Першим директором БК був Грозов Дмитро Миколайович. Двоповерхова будівля розташувалася в центрі села посеред молодого парку. Деревса саджали учні Петровської школи. Планування парку робив сам голова колгоспу Іванов А. Ф. Вже в квітні 1968 в БК приймали делегацію із Болгарії, по обміну досвідом. На другому поверсі БК розташувалась бібліотека. Першими бібліотекарками були Лідія Захарівна та Тамара Федорівна. І досі ця будівля сама гарна та велика в Петровському. В різні роки головами колгоспу були Мойсєєв А. А., Соколенко І. І., Степаненко В. І., Горбатенко С. Г., Буран І. С., Іванов А. Ф., Куценко Д. І., Симоненко В. С., Дехтяренко В. В. всі вони свого часу робили щось для села. Відзначити хочеться працю Іванова Анатолія Федоровича. Він був направлений в колгосп «Прогрес» із села Березані для покращення його розвитку. Завдяки його сумлінній праці в Петровському з'явився Будинок Культури, парк, велика громадська баня (зараз жилий будинок по вулиці Шкільній), були заасфальтовані дороги. З 1970 по 1974 роки працював цех по переробці поліетиленову. Потім Анатолія Федоровича перевили працювати в село Троїцьке, потім Іл'їнка. Зараз він мешкає у с. Котовка, Августівської сільради.

В 1978 році на честь 100-річчя с дня народження Г. І. Петровського в селі відкрили йому пам'ятник.

В 1971 році відкрила свої двері спеціально збудована двоповерхова будівля 8-річної школи. Колгосп «50 років Великого Жовтня» був підшефний до Одеського заводу «Будгідравлика». Цей завод погодився збудувати в Петровському школу, бо

державі це було не по кишені. Працівники колгоспу допомагали в будівництві школи автотранспортом, будматеріалами та своїми силами. Першим директором став Кошулінський Тимофій Григорович. Потім директором працювали: Король П. Ф., Кузнецьк Л. М., Бондаренко І. Г. (батько теперішнього депутату рай. Ради Бондаренко Г. І.) А з 1997 року і понині працює директором Чумаченько Світлана Василівна. До 1994 року працювала ця школа, яка в останні роки вже стала 11-річною. А в 1994 році школа переїхала ближче до центру села у нову більшу і світлу будівлю. А в старій школі розмістилися мед. пункт та пошта. За всі роки свого існування ця школа випустила багато гарних людей. Деякі з них пішли працювати у колгосп. Багато стало вчителями. Наприклад, Щербіна Майя Дмитрівна вже 25 років працює в Петровській ЗОШ, яку колись закінчила. Педагогічний колектив поповнили також : Секрета Ліна Ярославівна (м. Одеса вчитель початкових класів), Колісниченко Інна Леонідівна (с. Чернече, Балтський р-н, колишній завуч з ВР, а зараз директор БК), Дручин Наталя (м. Одеса, завуч), Мандибуря І. І., Чумаченько В. А., Шаповалові І. А. багато інших гарних спеціалістів виховала Петровська ЗОШ.

В 55 -56 роках з'явився перший радіо приймач в сім'ї Козерюків, всі односельчани приходили послухати новини. Перший телевізор теж дивилися всім селом. Він з'явився в сім'ї Івана Павлюка.

Як і в Одесі, в Петровському була проблема з водою. До 1964 року в селі не було водопроводу, були лише дві криниці, та ще одна біля ставка. Криниці в селі стояли на військовому обліку и вода в них була трошки солонкувата. Часто людям доводилося ходити по воду аж на Макарову гору (зараз там дачне поселення), а це близько 4 км. в один бік. Ставок на краю села мав природне походження. Наповнювався він від дощів та від ґрунтових вод. А в 1981 році ставок був почищений, дно вкрили піском. Навколо ставка силами односельчан був розбитий парк. А в 1964 році з'явилися перші водяні башти, та по вулицях почали прокладати водопроводи.

В 1970 році з'явилась перший двоповерховий будинок з квартирами. Його збудували спеціально для вчителів, навпроти школи. Населення Петровського росло. В 1971 році почалась забудова вулиці Новоселів. В 1989 році почалось будівництво ще трьох двоповерхових будинку. Але добудували і заселили лише один. А в 1991 р. почалась забудова нової вулиці, яку назвали 40 років Перемоги. Нещодавно почали забудовуватися ще дві вулиці: вул. Сонячна, вул. Незалежності.

В 1993 році колгосп «50-річчя Великого Жовтня» перейменували у кооператив «Світанок».

Багато було в колгоспі передовиків. Наприклад доярки Єфимова Зінаїда (має орден Леніна) та Бебзенко Ганна; механізатори: Єфимов Володимир Семенович (кавалер ордену Леніна), Хохлов Василь Васильович, Мовчан Михайло Петрович, Смехов Миколай та інші. А також серед петрівчан є і герої війни-інтернаціоналісти, нагороджені орденами та медалями: Адамик Петро Ярославович, Стефанишин Іван Васильович, Костенко Миколай Миколайович, Мовчан Петро Іванович. Є в нас і заслужені ветерани праці, такі як Костенко Валентина Семенівна, яка вже понад 30 років працює фельдшером в селі. Такі як Кухаренко Олександра Пилипівна, яка за своє довге життя багато чого побачила. Під час війну допомагала пораненим, після війни працювала дояркою (була передовиком). Потім почала втрачати зір через особливий склад підкормки для корів, і її перевели працювати БК технічною. Олександра Пилипівна ніколи праці не боялася. І зараз не боїться, працює і досі в БК.

Петровське завжди славилось великими родинами, але були в нас справжні матері-героїні. Наприклад, Цапко Катерина Тихонівна із чоловіком Олексієм виховували 10 дітей, 9 хлопчиків і одну дівчинку.

Не відставала у розвитку Березань і «Ударна ленінська бригада».

Сільська рада спочатку знаходилась на території села Петрівського. В 1934 році сільрада була перенесена в село Березань, в звичайний житловий будинок. До початку ВВВ головою сільради працював Михайло А., на його заміну прийшов Неплій Дмитро Митрофанович, але працював він не довго, після нього очолював сільраду Федоренко Степан Денисович, якій керував не малий період. Людиною він був власною та суворою.

З 1962 року головою сільради була обрана Федоренко Лідія Іванівна, уродженка села Березань. Вона користувалася авторитетом та повагою односельців, хвилювалась за благоустрій сіл, поважала людей. Не одноразово була нагороджена за сумлінну працю, була ветераном праці. На посаді голови сільради Лідія Іванівна працювала до 1982 року. З 1982 по 2005 Лідія Іванівна працювала директором Березанського Будинку Культури. Під її керівництвом колектив художньої самодіяльності не одноразово посідав першість в районі.

З 1982 року головою сільради був обраний Баранецький Л., якого замінив Валевський Володимир Андрійович.

У 1962 році головою колгоспу «Ударна Ленінська бригада» став Поліщук Володимир Тарасович. Після воєнні роки колгосп знаходився у великій скруті. Люди жили в бідності, колгосп не вилазив с боргової ями, а за трудовні платили «гапликами». За 11 років він підняв господарство до рівня чи не найкращого в районі. Приїздили делегації з Болгарії, Чехословаччини, Німеччини, Куби, щоб подивитися як у нас живуть люди. А подивитись було на що: заасфальтовані всі вулиці, вуличне освітлення як у місті, клумби, фонтани, сквери.

Харчування дітей у новій школі та дитячому садку за рахунок колгоспу, з власної ферми та поля. В двоповерховому дитячому садку обладнання на вищому рівні. Для фахівців, тваринників, механізаторів будували житло в першу чергу, чим заохочували кращих працівників. В селі Курган побудували асфальтний завод завдяки якому заасфальтовані всі вулиці Березанської селищної ради.

Будови росли як гриби: молочно тваринницька ферма, консервний завод, тракторна майстерня, баня, Будинки Культури. Так наприклад для оздоблення нового Березанського Будинку Культури запросили бригаду, яка раніше займалась реставрацією Одеського Театру Опери і Балету.

Працівники колгоспу були дружні, вмiли добре попрацювати та відпочивати. Росли заробітки, кращім видавали премії, а в свята нагороджували цінними подарунками.

Володимир Тарасович був суворим але справедливим головою колгоспу. О 5 ранку він вже на фермі, потім тракторна бригада, заводи, поля. Він працював не покладаючи рук. Землю відчував як живу істоту, і вона обдаровувала його щедрими врожайми. Талановитого керівника запрошували на роботу в «злачні» місця, а Володимир Тарасович не бажав покинути ту землю, яка його зростила.

С 1973 року по 1983 рік головою колгоспу став Шеварднадзе Костянтин Володимирович. Він був людиною своєї справи. Закінчивши в 1964 році Одеський Сільськогосподарський інститут, був направлений в Московське міністерство, але відмовився за сімейних обставин. До приїзду в Березань мав великий досвід в Василівні

(секретар парторганізації), Красна гірка (голова колгоспу). Цей досвід став пригоді йому на посаді голови колгоспу «Ударна Ленінська бригада». Він дуже піклувався про своїх робітників, про їх відпочинок. Завдяки йому був побудований і обладнаний «Будинок Тваринників», де будь який працівник ферми після важкої праці мав змогу відпочити. Під час його керівництва колгосп відвідало багато іноземних делегацій: з Італії, Франції, Канади і ООН. За сумлінну працю Костянтин Володимирович був нагороджений орденом «Трудового червоного знамені» та численними медалями.

Після закінчення Одеського Сільськогосподарського Інституту в 1983 році головою колгоспу обирається Даниленко Борис Іванович. Керівну посаду він займав 11 років. Саме на цій посаді розвинулися найкращі якості Бориса Івановича – відповідальність, наполегливість, принциповість у вирішенні важливих питань. Він доклав багато зусиль у справі переведення тваринництва на промислову основу. Колгосп не одноразово займав перші місця у надоях молока у районі. Поряд з промисловою сферою вирішуються соціальні проблеми жителів сільради, будується житло для спеціалістів та робітників, в селі Березань з'являється нова вулиця, що має назву – 70 років Великого Жовтня. В селі Петрівському теж розбудовується нова вулиця – 40 років Перемоги. В селах будуються нові двоповерхові будинки, сама завдяки зусиллям Бориса Івановича.

Багато славетних, працьовитих людей жило і працювало в селі Курган. Вони завзято працювали за для добробуту своїх сіл і колгоспу, за що багато з них були нагороджені орденами і медалями. Наприклад, Торговицький Іван Петрович 1934 року народження. Після служби в армії в 1956 році повернувся в рідне село та після курсів трактористів 12 років працював механізатором. Іван Петрович користувався великою повагою та авторитетом співробітників та односельців. Маючи великий досвід та неабиякий хист до улюбленої справи, його обирають бригадиром тракторної бригади. На цій посаді Іван Петрович пропрацював до пенсії. В 60 років вийшов на заслужений відпочинок. За трудові досягнення був нагороджений орденом «Октябрьської революції»(1973) та орденом «Трудового Червоного знамені» (1966).

Добрий сім'янин, фронтовик, сумлінний працівник Лазаренко Василь Йосипович 1924 року по закінченню війни (був поранений при боях за визволення Одеси) повернувся в рідне село Кургані працював в колгоспі ім. Сталіна, а потім бригадиром на фермі в колгоспі «Ударна Ленінська бригада». За бойові заслуги був нагороджений медаллю «За відвагу» і орденом «Отечественной войны первой степени», а за трудову діяльність нагороджений медаллю «Ветеран труда».

Відважною жінкою була Галімбієвська (Лазаренко) Катерина Іванівна 1925 року народження. Після війни пішла працювати вчителькою в початкову школу села Курган. А потім перейшла у Березанську школу, і кожен день ходила пішки до школи у будь яку погоду. За свою трудову діяльність була нагороджена медаллю «Ветеран труда».

Петренко Василь Іванович 1918 року народження відважно захищав свою Батьківщину у роки Вітчизняної війни. До початку війни у 1937 році він служив в прикордонних військах НКВС. Потім почалась війна і він пішов на фронт. З Одеси був відправлений в Новоросійськ. Він пройшов всю війну, чотири рази був поранений, а одного разу навіть отримав контузію. Після війни повернувся до мирного життя, працював комбайнером в колгоспі. Потім працював бригадиром в польовій бригаді, був бригадиром на фермі. Василь Іванович проробив у колгоспі 60 років. Був нагороджений орденами «Красной звезды» і «Отечественной войны».

Кучер Олександр Олексійович 1917 року народження, ще один фронтовик. Хоча він і не народився у Кургані (народився в селі Іванович, Житомирська обл.) але ми пишаємося що така людина с 1950 року живе у нашій сільраді. Під час війни проявив героїзм та патріотизм, за що і був нагороджений медалями «За взяття Берліна», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 г.г.», «за освобождение Варшавы» та орденом «Отечественной войны первой степени».

Великі трудові подвиги робили і жителі села Березань. Все своє життя присвятив роботі у колгоспі Стороженко Микола Васильович та його дружина Стороженко Тетяна Дорофіївна. Закінчивши 7 класів Микола Васильович працював конюхом у колгоспі, потім закінчив курси водіїв, а в 1957 році пішов до лав Радянської армії. Після служби повернувся до колгоспу і працював водієм. В 1968 був призначений на посаду завідувача гаражем, де пропрацював довгі роки пліч о пліч зі своєю дружиною, яка працювала на бензозаправні і на складі запчастин. Микола Васильович був авторитетом для всіх водіїв не тільки на роботі, а і в сім'ї, за що всі поважали його и прислухались до його порад.

Не легкою була праця на тваринній фермі. Вставати приходилось ще до світанку, а приходили пізно вночі. Але були люди яких не лякала ця робота, передовики праці: Салонік Марія Федорівна (1939 року нар.), Шумейко Надія Зінов'євна (1939 року нар.), Філопова Ганна Олексіївна (1940 року нар.)

Салонік Марія Федорівна почала працювати на фермі з 15 років і до пенсії. За свою працю нагороджена «Бронзовою медаллю», «Срібною медаллю», «Ветеран труда», «Ударник труда».

Шумейко Надія Зінов'євна з 1963 року працювала в польовій бригаді, а з 1965 и до пенсії – на фермі. За свої трудові досягнення нагороджена орденом «Октябрьской революции» і орденом «Красного знамени».

Філопова Ганна Олексіївна працювала на фермі з 1968 по 1998 рік, за роки праці нагороджена орденом «Третьей степени», «Золотой медалью», «Бронзовой медалью».

Не легка ноша лягла на плечі цих жінок, але вони ще раз довели, що жінка може важко працювати, мати добру родину і виховувати гарних дітей.

Перебудова. Почались нелегкі часи. Після Перебудови в занедбанні була вся країна, Березанська сільрада не стала виключенням. Зруйнованими були і ферми, і тракторна бригада, і пташник. Закривалися дитячі садки, в занепаді були і Будинки Культури. Бездуховність охопила серця людей. Майже вщент були зруйновані будівля БК в селі Петрівському, дитячі садки, та багато інших. Але є час розкидувати каміння, а є час збирати. І зараз для жителів Березанської сільради настав той час, коли треба збирати. В 2008 році після капітального ремонту прийняв перших дітлахів петровський дитячий садок «Ромашка». В 2009 після багатьох зусиль відкрився дитячий садок. «Берізка» в селі Березані. В 2007 році перекрили дах Будинку Культури в селі Петрівське, та повставляли металопластикові вікна, а також двері. Планується капітальний ремонт всій будівлі БК.

В 2010 році мало місце найвагоміша подія в духовному житті Петровського – збудували та відкрили храм Святої Ікони Почаївської Божої Матері. В 2011 році почали добудовувати ще два флігелі до будівлі церкви. Вона матиме хрестовидну форму. Зараз всі з нетерпінням чекають на приїзд патріарха для освяти церкви. Церква розташована в центрі парку навпротиobelіску Слави. До цього церква

розміщувалась в приміщенні БК. В 2011 році зусиллями петровських батьків з'явилися у парку два дитячі ігрові майданчики.

В 1987 році на посаду голови сільради був обраний Бойко Василь Андрійович, який завжди ставився з великою пошаною, повагою, та любов'ю до односельців. Багато сил та наснаги віддає Василь Андрійович для того, щоб кожне село сільради було на високому рівні.

Завдяки його наполегливій праці у селі Березань і селі Петрівському оновлений водопровід, на території сільради встановлено три водяних скважини. В 2009 році засяяла вуличним освітленням вулиця Леніна у селі Березань, а у 2011 році 1 червня засвітилися вуличні ліхтарі на вулицях селах Петрівського. Був відремонтований дитячий садок «Струмочок» у селі Дослідне, а в 2011 там нарешті з'явився паркан, і зараз батьки та вихователі можуть не хвилюватися за життя та здоров'я своїх дітей. З допомогою Василя Андрійовича та наполегливим зусиллям досліднянських батьків у 2011 році у центрі села Дослідне з'явився чудовий дитячий ігровий майданчик.

Своєю працею Бойко Василь Андрійович заслужив довіру не тільки односельців але й всіх жителів Березанської сільської ради, тому у 2010 році він знов переміг на виборах і ще на 5 років став головою сільради.

У 2009 році в селі Березань почалось будівництво першої дерев'яної церкви на честь Покрови Божої Матері. Закладку капсули з мощами Григорія V Патріарха Константинопольського здійснив Митрополит Агатангел 31 липня 2009 року.

Духовним наставником для кожного жителя села Березань став ієрей Вадим Рудий. В 1997 році за рекомендацією настоятеля нашої церкви, протоієрея Петра Гайдука, вступив до Одеської духовної семінарії, на третьому курсі був направлений до приходу в село Березань. 14 жовтня 1999 року була відправлена перша літургія, в пристосованому тимчасовому приміщенні.

В будівництві нової церкви приймали участь як і жителі села, так і меценати з м. Одеси (Соловійов Євген, Колбін Андрій, Охрименко Євген). Активну участь брав в вирішенні питань стосовно будівництва голова сільради Бойко В. А. І 14 жовтня 2010 року була відправлена святкова літургія в новому типовому храмі. Прихожани храму дуже вдячні Отцю Вадиму за його вклад в будівництво нової церкви, за підтримку у скрутні та мудрі поради.

Дні Села святкуються в Березанській сільраді зазвичай у церковні свята. Так у Петрівському святкується 5 серпня на честь Почаївської Божої Матері. В Березані – 14 жовтня, на Покрову.

Над статтею працювали:

в. о. директора Петрівського БК Бабичева С. А.
завідуюча Петрівською Бібліотекою Якімчева Н. В.
завуч Петрівської ЗОШ Щербіна М. Д.
вчитель історії Петрівської ЗОШ Самалюк Л. В.
директор Березанського БК Грекова М. А.

Використані матеріали:

1. Газетні статті В. Ф. Резника
2. історичний нарис «Біляївка», 2003р., В. Ф. Резник
3. енциклопедія Міст і сіл України. Одеська область., 1964р.
4. статті районних і обласних газет різного часу.
5. спогади жителів сіл Березанської сільради